

Korte speech Albert Meynen

Herdenking Pakan Baroe Spoorweg, 17 augustus 2024

Mijn vader had een gelukkige tijd voor de inval in Nederlands Indië van de Japanners in 1942. Hij was dominee van de gereformeerde kerk in Surabaya en vlootpredikant van de marinebasis die gelegeerd was op Perak nabij Surabaya. Hij was gelukkig getrouwd en had 4 kinderen. De broer van mijn vader woonde met zijn gezin niet ver van Surabaya op een suikerplantage.

Mijn vader ontliet deelname aan de Slag op de Javazee met de Karel Doorman omdat op 15 juli 1942 mijn broertje Tom werd geboren. Niet veel later werd de marinebasis bezet en moesten alle marinemannen plus overige belangrijke blanke mannen naakt door Surabaya lopen alvorens ze werden afgevoerd. Mijn oom kwam in Japan terecht en mijn vader op Sumatra. Daar heeft hij tot de bevrijding in 1945 aan de beruchte spoorlijn van Pakan Baroe gewerkt. Wij werden met onze moeder en tante met haar gezin van Surabaya naar het jappenkamp "Halmahera" nabij Semarang op Midden Java getransporteerd met een tjikar, ossenwagen.

Tijdens de bevrijding van dit kamp overleed onze moeder. Mijn vader kreeg bij de bevrijding te horen dat zijn vrouw nog leefde en mijn oom, die in Japan de bevrijding beleefde, kreeg te horen: "jouw vrouw is helaas overleden". Helaas was net het omgekeerde een feit. Mijn vader kreeg hierdoor zo'n knauw dat hij de gehele periode van voor en tijdens de oorlog geheel verdrong en er niet over wilde praten. Als je als kind iets vroeg over de tijd van voor 1942 of iets wilde weten over je moeder of over zijn belevenissen op Sumatra, was het enige dat hij kwijt wilde, iets wat hem enorm had gegrepen: het levend begraven van gevangenen die waren gepakt na een ontsnapping uit het kamp. Verder zei hij: "Iedere oorlog kent zijn eigen wreedheden." Over zijn vrouw wilde hij in het geheel niet praten, wat ons als kinderen veel pijn deed. Wij als jongsten moesten het hebben van onze zus of onze tante, zij hadden mijn moeder bewust meegemaakt.

Elk jaar was mijn vader op 15 augustus en de dag ervoor niet aanspreekbaar. Hij zat de gehele dag achter zijn bureau, at en dronk niet. Waar hij aan dacht wilde hij niet zeggen. Gelukkig keerde voor hem het geluk voor een groot gedeelte terug. Hij trouwde met een vrouw die ook op midden Java in een Jappenkamp had gezeten. Dus die voelden elkaar goed aan. Samen kregen ze nog twee kinderen.

Waar mijn moeder begraven lag werd door mijn vader niet bekend gemaakt. Mijn zoon kwam er tijdens een stageperiode op Java achter dat zij begraven lag op de erebegraafplaats Kalibanteng nabij Semarang. Met mijn gezin heb ik haar graf in 2008 bezocht. Hiermee kwam er voor mij een einde aan de zoektocht naar wie mijn moeder was. Helaas heeft mijn vader tot zijn dood in 1995 niets losgelaten over de oorlogsjaren en de jaren daarvoor. Wel bleef hij op 15 augustus de gehele dag met zijn gedachten ergens anders.

Oorlog is, helaas, van alle tijden. Daarom is het belangrijk dat we samen blijven herdenken. Dit is het verhaal van mij en mijn familie. Ik leg deze krans samen met mijn dochter en kleinzoon voor mijn vader, voor mijn moeder, voor iedereen die dit deel van de geschiedenis heeft meegemaakt of op wat voor manier dan ook met zich meedraagt.